

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE

TEZĂ DE DOCTORAT

(Rezumat)

Conducător de doctorat:

Prof. Univ. Dr. Nicolae TODEA

Doctorand:

Daniela VITAN

ALBA IULIA

2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE

**POTENȚIALUL DE PERFEȚIONARE A
SISTEMULUI INFORMAȚIONAL – CONTABIL ÎN
INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR
DIN ROMÂNIA**

Conducător de doctorat:

Prof. Univ. Dr. Nicolae TODEA

Doctorand:

Daniela VITAN

ALBA IULIA

2017

CUPRINSUL REZUMATULUI TEZEI DE DOCTORAT

Cuvinte cheie	3
Cuprinsul tezei de doctorat	4
Introducere	6
Contextul cercetării.....	6
Obiectivele și motivația cercetării științifice.....	9
Ipotezele cercetării științifice.....	10
Metodologia cercetării științifice.....	11
Structura și organizarea tezei de doctorat.....	14
Concluzii generale, limite și perspective ale cercetării	19
Concluzii generale.....	19
Limitele cercetării.....	27
Contribuții personale.....	28
Sinteza propunerilor.....	29
Perspective ale cercetării în domeniu.....	31
Bibliografie	32

Cuvinte cheie

Învățământ preuniversitar, finanțare, sistem informațional – contabil, instrumente contabile, resurse, perfecționare și performanță

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

INTRODUCERE.....	8
Contextul cercetării.....	8
Obiectivele și motivația cercetării științifice.....	11
Ipotezele cercetării științifice.....	12
Metodologia cercetării științifice.....	13
Structura și organizarea tezei de doctorat.....	16
Capitolul 1: Situația actuală a învățământului preuniversitar din România	21
1.1 Reglementare și normalizare privind învățământul preuniversitar.....	22
1.2 Scurtă prezentare a procesului educațional.....	37
1.3 Indicatori statistici privind performanța din învățământul preuniversitar.....	42
1.4 Concluziile preliminariei ale capitolului.....	46
Capitolul 2: Delimitări conceptuale privind finanțarea învățământului preuniversitar.....	48
2.1 Valențe informative privind finanțarea instituțiilor de învățământ preuniversitar	49
2.2 Bugetul de venituri și cheltuieli la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar	57
2.3 Studiu comparativ privind nivelul finanțării în învățământul preuniversitar românesc și nivelul european de finanțare.....	63
2.4 Concluziile preliminariei ale capitolului.....	75
Capitolul 3: Caracteristici ale contabilității cu particularizare în învățământul preuniversitar.....	76
3.1 Informația contabilă – necesitate, rol, calitate și deficiențe.....	77
3.2 Sistemul informațional – contabil și procesul decizional.....	86
3.3 Contabilitatea – componentă principală a evidenței economice la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar	94
3.4 Concluziile preliminariei ale capitolului.....	98

Capitolul 4: Reflectarea importanței instrumentelor contabile la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.....	99
4.1 Importanța sistemului informațional – contabil în redarea unei imagini reale asupra modului de gestionare a resurselor la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.....	100
4.2 Instrumente contabile utilizate de instituțiile de învățământ preuniversitar.....	106
4.3 Utilitatea instrumentelor contabile în instituțiile de învățământ preuniversitar	116
4.4 Evaluarea sistemului informațional – contabil la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.....	121
4.5 Concluziile preliminariei ale capitolului.....	139
Capitolul 5: Resurse, rezultate și soluții pentru perfecționarea sistemului informațional – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar.....	141
5.1 Rezultate și soluții pentru îmbunătățirea sistemului informațional – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar.....	142
5.2 Identificarea resurselor ce pot conduce la perfecționarea sistemului de învățământ preuniversitar.....	147
5.3 Reflectarea performanței în instituțiile de învățământ preuniversitar	159
5.4 Concluziile preliminariei ale capitolului.....	187
Concluzii generale, limite și perspective ale cercetării	191
Concluzii generale.....	192
Limitele cercetării.....	200
Contribuții personale.....	201
Sinteza propunerilor.....	202
Perspective ale cercetării în domeniu.....	204
Bibliografie	205
Anexe	217

INTRODUCERE

Pentru a rezista timpului școala are nevoie de permanențe durabile, de caractere solide și minți luminate, de vocație și competențe care pot asimila, prelucra și comunica în mod creativ informația omniprezentă¹. Așa cum a afirmat și E. Horomnea instituțiile de învățământ, inclusiv cele de învățământ preuniversitar, „dețin un rol important în crearea de valori care să reziste în timp și să contribuie la dezvoltarea societății”. Albert Eistein considera că „școala este cea care servește vieții și dezvoltă calități și capacități care oferă valoare pentru bunăstarea societății”.

Ca urmare a dezvoltării tot mai accentuate la nivelul tuturor domeniilor, instituțiile de învățământ preuniversitar se confruntă cu o serie de provocări care necesită schimbări în ceea ce privește calitatea actului educațional, a sistemului informațional – contabil sau a modului de redare a performanțelor. Astfel, instituțiile de învățământ preuniversitar trebuie să facă față tendințelor actuale, să se perfecționeze continuu și să identifice posibilitățile de perfecționare pentru a se ajunge la progres.

În fața schimbărilor impuse de dezvoltarea instituțională la nivel mondial, instituțiile de învățământ preuniversitar trebuie să prezinte un interes deosebit la nivel național și să facă față schimbărilor în ceea ce privește tehnologia, posibilitățile de acces rapid la informație și să identifice instrumente și căi de îmbunătățire a activității desfășurate în contextul dezvoltării durabile.

Contextul cercetării

Malcom consideră că „educația este pașaportul nostru pentru viitor, căci ziua de mâine aparține celor care se pregătesc pentru ea de astăzi”. Din acest citat reiese rolul important al educației pentru fiecare individ în parte. Aceasta este realizată într-un cadru instituționalizat, reglementat legal care trebuie să asigure adecvarea permanentă a realității și să aibă o funcționalitate efectivă, cadru cunoscut sub denumirea de sistem de învățământ.

Sistemul de învățământ din România a fost supus unor măsuri de reformă succesive, de înnoire structurală și funcțională. Schimbările au vizat în principal cadrul legislativ aferent, oferta curriculară, reorganizarea unităților de învățământ, perfectarea

¹ E. Horomnea, *Fundamentele științifice ale contabilității*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2008, p. 359

programele de formare inițială și continuă a profesorilor și generalizarea învățământului obligatoriu de zece ani². Acesta este alcătuit din instituții organizate ierarhic, guvernat de o serie de principii în a cărui structură regăsim Ministerul Educației Naționale, inspectorate școlare la nivel regional, unitățile de învățământ la nivel local precum și alte instituții care au scop educațional.

Sistemul de învățământ presupune demersuri educative programate și realizate în instituții specializate, un efort continuu de formare a ființei umane. În cadrul acestui sistem se regăsește și învățământul preuniversitar care este organizat pe niveluri, forme de învățământ, filiere și profiluri. Pentru derularea acestor demersuri educative, instituțiile de învățământ, inclusiv învățământul preuniversitar, trebuie să dispună de resurse. Instituțiile de învățământ preuniversitar sunt finanțate de stat, din bugetele locale ale unităților administrative - teritoriale de care aparțin sau pot fi finanțate suplimentar de către Ministerul Educației Naționale, doar dacă au obținut rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau în domeniul performanțelor școlare.

Dacă sistemul de învățământ este „forma”, la scară macrosocială, a felului în care se asigură educația, procesul de învățământ devine „conținutul” acestuia³. Procesul de învățământ presupune o serie de activități intenționate, proiectate și organizate realizate în conformitate cu normele și principiile didactice, folosind resurse materiale și didactice adecvate. Aceste activități se referă la predare, învățare și evaluare. Activitatea de predare – învățare – evaluare, deși este formată din trei elemente, este privită în unitatea ei didactică, deoarece ele se întrepătrund în cadrul activității comune a profesorilor și a elevilor, iar rezultatele finale sunt, de fapt, o rezultantă a celor trei activități⁴.

Datele și informațiile care permit cunoașterea unei entități se regăsesc în cadrul sistemului informațional. Informațiile despre activitatea derulată, planul și programul de activitate sunt furnizate numai prin intermediul evidenței economice și în cadrul acesteia rolul primordial îi revine contabilității și sistemului informațional – contabil. Contabilitatea asigură culegerea și prelucrarea datelor, precum și transmiterea de informații financiare necesare în procesul decizional. Legătura dintre activitățile economice și factorii decizionali este asigurată de contabilitate prin cantitatea și calitatea informațiilor furnizate.

Trăim într-o societate informațională în care informația și în mod deosebit informația contabilă deține rolul principal în cadrul oricărei entități, stând la baza deciziilor

² C. Cucoș (coord.), *Psihopedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2009, p. 17.

³ Ibidem, p. 22.

⁴ I. Jinga, E. Istrate (coord.), *Manual de pedagogie*, Editura All, București, 2008, p. 207.

și influențând nivelul de atingere al rezultatelor, permițând, totodată, rezolvarea problemelor de gestiune economico – financiară. Rolul sistemului informațional – contabil și al instrumentelor contabile în redarea performanței la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar constituie un aspect important, cu atât mai mult cu cât, în literatura de specialitate nu se regăsesc suficiente referințe care să ateste modul de reflectare a performanței la nivelul acestor instituții. Astfel, sistemul informațional – contabil și instrumentele contabile constituie baza informațională a instituțiilor de învățământ preuniversitar, datorită informațiilor furnizate, informații care permit evidențierea modului de gestionare a resurselor.

Informațiile furnizate de instrumentele contabile (contul de rezultat patrimonial) constituie baza de date pentru analiza pe bază de indicatori economico – financiari a performanței instituțiilor de învățământ preuniversitar. Sistemul de învățământ din România a fost supus unor măsuri de reformă succesive, de înnoire structurală și funcțională. Astăzi, asistăm la o societate informațională, în care informația deține rolul principal în cadrul oricărei entități stă la baza deciziilor și influențează nivelul de atingere a rezultatelor, permițând totodată rezolvarea problemelor de gestiune economico – financiară.

În ultimul timp se manifestă tot mai mult nevoia de modernizare a învățământului preuniversitar pentru a fi performant, pentru a răspunde provocărilor în domeniu și a face față schimbărilor datorate globalizării. Performanța reprezintă pârgă necesară pentru atingerea obiectivelor, dar și un factor motivant pentru a fi mai bun în condiții de concurență.

În prezent, obiectivul major al procesului de învățământ preuniversitar pe calea modernizării este strâns legat de conceptul de calitate, pentru care se dorește apropierea nivelului spațiului internațional. Pe direcția performanței, instituțiile de învățământ preuniversitar trebuie să își îmbunătățească calitativ sistemele informațional – contabile, modul de organizare și funcționare.

Perfecționarea sistemului informațional - contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar vizează îmbunătățiri la nivelul tuturor categoriilor de resurse: umane, educaționale, financiare și informaționale.

Ea constituie un aspect important cu atât mai mult cu cât în literatura de specialitate nu se regăsesc suficiente referințe care să ateste modul de perfecționare a sistemului la nivelul acestor instituții.

Astfel, sistemul informațional – contabil constituie baza informațională a instituțiilor de învățământ preuniversitar datorită informațiilor furnizate, informații care permit analiza activității instituțiilor de învățământ preuniversitar, deci și a performanței acestora, oferind, totodată, un suport informațional bogat care stă la baza identificării potențialului de perfecționare în acest domeniu.

Obiectivele și motivația cercetării științifice

Ținând cont de faptul că activitatea de cercetare științifică urmărește „să pună de acord ideile ce rezultă cu obiectul cercetării”⁵, în prezenta lucrare ne-am propus ca obiectiv general identificarea posibilităților de perfecționare a sistemului informațional – contabil la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar. Pentru a putea realiza obiectivul general ales este necesar să atingem următoarele obiective operaționale:

- Prezentarea situației actuale a învățământului preuniversitar din România și a indicatorilor statistici referitori la performanța din acest domeniu. Acest obiectiv este urmărit în cadrul primului capitol al lucrării;

- Cel de-al doilea capitol are ca obiectiv descrierea modului de finanțare a instituțiilor de învățământ preuniversitar. De asemenea, am realizat și o prezentare comparativă a nivelului de finanțare românesc și european;

- Obiectivul stabilit pentru capitolul trei este reliefația caracteristicilor contabilității instituțiilor de învățământ preuniversitar și a relației dintre sistemul informațional – contabil și procesul decizional;

- Redarea importanței instrumentelor contabile la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar constituie obiectivul urmărit în capitolul patru al lucrării. De asemenea, am studiat importanța sistemului informațional – contabil în redarea unei imagini fidele asupra modului în care instituțiile de învățământ preuniversitar își gestionează resursele și evaluează acest sistem;

- Capitolul cinci are ca obiectiv prezentarea resurselor, rezultatelor și soluțiilor care conduc la perfecționarea sistemului informațional – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar și a modului de reflectare a performanței la nivelul acestora.

Aceste obiective sunt urmărite pe parcursul lucrării și contribuie la realizarea obiectivului fundamental, anterior menționat. Cercetarea noastră este motivată de nevoia

⁵ I. Cenar, *Metodologia cercetării științifice în contabilitate*, Editura Universității “1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, 2010, p. 15.

de adaptare prin perfecționare a sistemului informațional – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar la cerințele actuale ale societății.

Ipotezele cercetării științifice

Ipotezele cercetării științifice au rolul de a completa definirea și delimitarea obiectului de studiu formulat mai sus⁶. Astfel, pentru a răspunde obiectivelor cercetării am formulat următoarele ipoteze, redate în figura nr. 1:

Figura nr. 1: Ipotezele cercetării științifice

Ipoteza generală: Există posibilități de perfecționare a sistemului informațional – contabil de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar

Ipoteze secundare:

- I1:** Sistemul informațional – contabil și instrumentele contabile din instituțiile de învățământ preuniversitar furnizează informații referitoare la activitatea acestor instituții;
- I2:** Informațiile furnizate de sistemul informațional – contabil oferă o imagine reală asupra modului de gestionare a resurselor instituțiilor de învățământ preuniversitar;
- I3:** Sistemul informațional – contabil contribuie la redarea performanței în instituțiile de învățământ preuniversitar;
- I4:** Resursele regăsite la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar conduc la perfecționarea acestora;
- I5:** Valorificarea posibilităților oferite de tehnologiile moderne constituie o soluție pentru îmbunătățirea sistemului informațional – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar;
- I6:** Performanța instituțiilor de învățământ preuniversitar este reflectată prin calitate și obținerea de rezultate conforme cu cerințele societății.

Sursa: Prelucrare proprie

Pentru a realiza aceste ipoteze, pe parcursul tezei de doctorat am urmărit să răspundem la o serie de întrebări, respectiv:

- Care este cadrul legislativ care reglementează funcționarea instituțiilor de învățământ preuniversitar și care sunt indicatorii statistici care redau performanța din învățământul preuniversitar?
- Care sunt sursele de finanțare ale instituțiilor de învățământ preuniversitar și care este nivelul finanțării acestor instituții comparativ cu cel european?

⁶ D. C. Mihălțan, *Posibilități de creștere a relevanței informațiilor financiar – contabile în organizațiile nonprofit – Teză de doctorat*, Târgoviște, 2015, p. 11.

- Care sunt caracteristicile contabilității la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar și care este rolul informației contabile în procesul decizional?
- Care sunt instrumentele contabile folosite de instituțiile de învățământ preuniversitar și ce importanță au aceste instrumente?
- Care este rolul sistemului informațional – contabil în reflectarea modului de gestionare a resurselor instituțiilor de învățământ preuniversitar?
- Care sunt resursele utilizate pentru perfecționarea sistemului de învățământ preuniversitar?
- Care sunt soluțiile pentru îmbunătățirea sistemului informațional – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar?
- Cum poate fi redată performanța la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar?

Obținerea de răspunsuri la aceste întrebări ne va conduce la formularea unor concluzii, la găsirea unor propuneri care să ne permită să contribuim la identificarea posibilităților de perfecționare a sistemului informațional – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar.

Metodologia cercetării științifice

„Nu căuta să știi tot dacă nu vrei să ignori tot” (Democrit)

Cercetarea poate fi definită ca o activitate capabilă să determine o înțelegere, o intuire sau o cunoaștere obținută printr-o percepție sârguincioasă și o investigație sistematică a unui subiect/ a unei teme în scopul validării percepției cercetătorului⁷. Ea este un termen care „are nevoie de o cât mai bună percepție, în special a acelor care desfășoară activități subordonate unui asemenea scop, formulat și planificat cu precădere în departamentele universităților și a altor instituții de cercetare⁸.

Activitatea de cercetare determină o înțelegere, o intuire sau o cunoaștere obținută printr-o investigare sistematică a unui subiect sau a unei teme. La modul general, cercetarea este văzută ca fiind un proces activ și sistematic pentru a descoperi, interpreta sau revizui fapte, evenimente, comportamente sau teorii, sau să facă aplicațiile practice cu

⁷ I. Andone, I. Georgescu, C. Toma, *Metodologia cercetării în contabilitate*, Editura Tehnopress, Iași, 2011, p. 1.

⁸ Ibidem, p.1.

ajutorul unor astfel de fapte, legi sau teorii⁹. În funcție de domeniul ales putem întâlni cercetarea pură (bazată pe înțelegerea fenomenelor, evenimentelor, tranzacțiilor și proceselor specifice domeniului); cercetarea orientată spre scop/aflarea soluțiilor la probleme, întrebări, cercetarea aplicată (găsirea de soluții necesare domeniilor aplicative) și bineînțeles cercetarea practică.

Metodologia de cercetare poate fi asimilată unui sistem structurat și coerent de reguli, principii metode, instrumente și know - how¹⁰. Cunoașterea științifică a faptelor, fenomenelor și proceselor sociale se realizează cu ajutorul conceptelor clar definite, utilizându-se metode și tehnici de cercetare riguroase, verificându-se ipotezele sau urmărindu-se descrierea obiectivă a vieții sociale¹¹. Ea are un rol important în toate instituțiile, inclusiv a celor de învățământ preuniversitar, cât și în societate.

Metodologia, ca sistem de cercetare, este acel ceva care ne învață să folosim metode, după rigorile unei metodici adecvate subiectului cercetat¹². Ea este acel know – how prin care se poate ajunge la atingerea unui scop, în general, a unui scop în cercetare, în particular și în special. Ea furnizează reguli, norme, metode, tehnici sau practici prin care putem ajunge să știm „cum să facem” și „cum să aplicăm” ceva ce știm sau am învățat, cum să parcurgem drumul de la o idee vagă, de la o ipoteză la o soluție, o generalizare sau o teorie științifică¹³. O metodologie pertinentă permite a accede, a înregistra și a analiza situațiile, pornind de la reprezentări și observații¹⁴.

Contabilitatea constituie un sistem specific de informație, datorită valențelor sale multiple, între care menționăm: furnizarea de informații reale, comparabile, sintetice și analitice pentru analiza variatelor aspecte pe care le îmbracă fenomenele economice, comunicarea informațiilor de la locul producerii până la cel al utilizării lor, amplificarea funcției de control asupra fenomenelor economice, creșterea considerabilă a rolului previzional etc.

Nu orice descoperire are însă valoare științifică. Ea trebuie să releve adevărul științific, să fie verificată și acceptată și de alți cercetători, prin metode sau tehnici diferite,

⁹ A. Pisoschi, E. M. Dobrescu, *Detalii privind cercetarea, dezvoltarea și inovarea*, în Revista de politica științei și scientometrie 4(1), 2006.

¹⁰ A. L. Ristea, V. I. Franc, *Metodică în cercetarea științifică*, Editura Expert, București, 2009, p. 33.

¹¹ S. Chelcea, *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*, Editura Economică, București, 2007, p. 48.

¹² A. L. Ristea, V. I. Franc, *Metodică în cercetarea științifică*, Editura Expert, București, 2009, p. 33.

¹³ D. Zaiț, A. Spalanzani, *Cercetarea în economie și management. Repere epistemologice și metodologice*, Editura Economică, București, 2006, p. 127.

¹⁴ F. Wacheux, *Methodes qualitatives et recherche en gestion*, Editura Economica, Gestion, Paris, 1996, p.18,19

ducând la aceleași rezultate, să aibă un caracter general valabil, să se impună ca o realitate pentru toți specialiștii din domeniul contabilității.

Premisa de la care am pornit în realizarea acestui demers științific a constituit-o necesitatea de a contura o imagine asupra modului de funcționare, organizare și finanțare a instituțiilor de învățământ preuniversitar, de a reliefa rolul sistemului informațional - contabil în oferirea de informații referitoare la activitatea instituțiilor de învățământ preuniversitar și la redarea unei imagini reale a modului în care acestea își gestionează resursele, importanța instrumentelor contabile la nivelul acestor instituții, precum și contribuția lor la reflectarea performanței instituțiilor de învățământ preuniversitar, dar și abordarea aspectelor legate de evaluarea sistemului informațional – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar, identificarea resurselor și a soluțiilor care contribuie la îmbunătățirea sistemului de învățământ preuniversitar precum și reflectarea performanței în instituțiile de învățământ preuniversitar.

Date fiind caracteristicile domeniului, metodologia de cercetare utilizată este standardizată, fiind construită pornind de la identificarea, studierea și sistematizarea literaturii de specialitate, a legislației care prezintă organizarea instituțiilor de învățământ preuniversitar, dar și aspecte privind sistemul informațional contabil, precum și o documentare faptică realizată la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar și la nivelul inspectoratelor școlare județene.

Aceasta face ca demersul nostru să se încadreze în categoria cercetărilor fundamentale efectuate în domeniul contabilității, abordarea fiind una de tip deductiv, care pornește de la prezentarea unor concepte și teorii generale îndreptându-se spre punerea lor în aplicare la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.

În prezenta lucrare am făcut apel la metode de cercetare cum ar fi documentarea, comparația, analiza, sinteza pentru a realiza obiectivele propuse. Documentarea a fost folosită pentru a ne forma o imagine globală asupra modului de funcționare, finanțare și asupra sistemului informațional – contabil de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar. Pentru a pune în evidență valoarea, validitatea și importanța teoretică și practică a informațiilor am apelat la statistică.

Celelalte metode (comparația, analiza, sinteza) ne-au ajutat la interpretarea informațiilor obținute din documentația teoretică și practică, dar și la realizarea unor comparații și analize a situației existente la nivel european și situația existentă în România în ceea ce privește sistemul de învățământ preuniversitar.

Oricât de complexă ar fi o lucrare ea nu poate epuiza toate aspectele teoretico - metodologice și aplicative privind domeniul abordat, iar după cum afirma și Albert Einstein „cel mai important lucru este să nu te oprești din cercetat și să nu încetezi să pui întrebări, curiozitatea are propria rațiune de a exista” astfel, demersul nostru investigativ poate fi continuat pentru a identifica potențialul de perfecționare al sistemului de învățământ – preuniversitar, dar și alte aspecte privind tematica aleasă spre cercetare.

Structura și organizarea tezei de doctorat

Planul unei teze trebuie să satisfacă exigențele contradictorii împărțite între o funcție euristică, o funcție de comunicare și o funcție de argumentare¹⁵. Astfel, lucrarea *Potențialul de perfecționare a sistemului informațional – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar din România* își propune să identifice posibilitățile prin care sistemul informațional – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar poate fi perfecționat. Pentru aceasta, teza de doctorat a fost structurată astfel: o parte introductivă, cinci capitole și o parte care redă concluziile, limitele, dar și perspectivele cercetării.

În partea introductivă a lucrării este redat contextul cercetării, obiectivele, ipotezele și bineînțelesele metodologia cercetării. Primul capitol al tezei este intitulat *Situația actuală a învățământului preuniversitar din România* și prezintă aspecte referitoare la reglementarea și normalizarea învățământului preuniversitar, la procesul educațional, dar și o serie de indicatori statistici prin care este redată performanța acestor instituții.

Legea educației naționale nr. 1/2011 este cea care guvernează întregul proces de învățământ preuniversitar. Învățământul preuniversitar are ca finalitate formarea personalității umane și este organizat pe următoarele niveluri: învățământ preșcolar, învățământ general obligatoriu, învățământ secundar inferior, secundar superior și învățământ superior de scurtă și lungă durată.

Serviciile educaționale cuprind activități, metode, tehnici prin care sunt rezolvate probleme educaționale în vederea realizării obiectivelor instituțiilor de învățământ preuniversitar la nivelul performanțelor așteptate. Astfel, în cadrul sistemului de învățământ preuniversitar se desfășoară activități de predare – învățare – evaluare, manageriale, economico – financiare, administrativ – gospodărești, precum și o serie de alte activități. Pentru obținerea de informații referitoare la întreaga populație studiată sau

¹⁵ J.C. Rauveyran, *Le guide de la these: du projet a soutenance*, Ed. Maisonneuve & Larose, Paris, 1999, p. 68

doar la o anumită parte denumită eşantion, instituțiile de învățământ preuniversitar apelează la statistică. Astfel, în prezenta lucrare statistica a permis cunoașterea populației școlare, a absolvenților, dar și procentul de promovabilitate la examenele de bacalaureat și evaluare națională, informații pe care le-am obținut pe baza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, dar și din investigațiile efectuate de noi la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.

Capitolul 2 este denumit *Delimitări conceptuale privind finanțarea învățământului preuniversitar*. În cadrul acestui capitol sunt furnizate informații referitoare la modul de finanțare al acestor instituții, bugetul de venituri și cheltuieli și este realizat un studiu comparativ între nivelul românesc de finanțare și cel european.

Pentru derularea demersurilor educative instituțiile de învățământ preuniversitar trebuie să dispună de resurse. Acestea sunt finanțate de stat, din bugetele locale ale unităților administrative - teritoriale de care aparțin sau pot fi finanțate suplimentar de către Ministerul Educației Naționale. Astfel, la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar regăsim finanțarea de bază, complementară și finanțarea suplimentară. Evidența veniturilor și cheltuielilor acestor instituții este realizată prin intermediul bugetului de venituri și cheltuieli care permite estimarea resurselor preuniversitare, dar și modul de utilizare al acestora în condiții de eficiență. În cadrul acestui capitol am considerat oportună realizarea unei comparații între nivelul european de finanțare și cel românesc și am constatat că în România finanțarea educației întâmpină probleme la nivelul fluxurilor financiare dirijate către educație și la nivelul gradului de acoperire a nevoilor financiare ale educației, acesta fiind mic în comparație cu țările europene.

Capitolul 3 *Caracteristici ale contabilității cu particularizare în învățământul preuniversitar* prezintă importanța informației, a sistemului informațional – contabil, dar și a contabilității la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.

Cunoașterea stării, a activității, a planului și programului de activitate a instituțiilor de învățământ preuniversitar este posibilă prin intermediul informației. În prezent, informația și în mod deosebit informația contabilă deține rolul principal în cadrul oricărei instituții inclusiv a celor de învățământ preuniversitar, stând la baza deciziilor și influențând nivelul de atingere al rezultatelor. Informațiile contabile permit cunoașterea aspectelor legate de poziția, performanța, rezultatele, fluxurile de trezorerie ale instituțiilor de învățământ preuniversitar, ele punând la dispoziția conducerii aspecte importante despre acestea. Aceste informații sunt obținute și transmise prin intermediul sistemului informațional care are rolul de a asigura informațiile necesare fundamentării deciziilor la

nivelul conducerii. Acest lucru este important pentru activitatea derulată de instituțiile de învățământ preuniversitar, deoarece bunăstarea lor depinde de rapiditatea, eficacitatea luării deciziilor și corectitudinea lor.

Capitolul 4 *Reflectarea importanței instrumentelor contabile la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar* reliefează rolul sistemului informațional – contabil și a instrumentelor contabile în redarea unei imagini asupra modului de gestionare a resurselor instituțiilor de învățământ preuniversitar, prezintă instrumentele contabile utilizate de aceste instituții, dar și modul de evaluare a sistemului informațional – contabil.

Sistemul informațional – contabil și instrumentele contabile constituie baza informațională a instituțiilor de învățământ preuniversitar datorită informațiilor furnizate, informații care permit atât evidențierea modului de gestionare a resurselor, dar care furnizează totodată și date necesare analizei activității instituțiilor de învățământ preuniversitar, deci și a performanței acestora.

Existența sistemului informațional – contabil și a componentelor acestuia (contabilitatea, statistica și evidența operativă) la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar este justificată de necesitatea furnizării de date cu privire la demersul și acțiunile întreprinse de acestea, de asigurarea unei gestiuni corecte a fenomenelor și proceselor educaționale. Informații referitoare la modul de derulare a activității instituțiilor de învățământ preuniversitar, poziția financiară și performanța acestora pe parcursul unui exercițiu financiar sunt furnizate de situațiile financiare sau de alte documente financiar - contabile.

La fel ca și celelalte instituții publice, instituțiile de învățământ preuniversitar întocmesc bilanț, cont de rezultat, situația fluxurilor de trezorerie, situația modificărilor în structura activelor/capitalurilor, politici contabile și note explicative. Pentru obținerea de informații referitoare la veniturile încasate și plățile efectuate, instituțiile de învățământ preuniversitar întocmesc un cont de execuție bugetară. De asemenea, instituțiile de învățământ preuniversitar întocmesc registre contabile și documente justificative, precum: chitanțe, facturi, ordine de plată, registre de casă sau balanțe de verificare etc.

Pentru ca un sistem informațional financiar – contabil să fie considerat eficient la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar trebuie să îndeplinească o serie de cerințe: să prelucreze și să genereze informații, să satisfacă cerințele informaționale ale utilizatorilor interesați, să ofere posibilitatea îmbunătățirii în funcție de nevoile informaționale ale instituției de învățământ preuniversitar, să faciliteze accesul la date și informații celor care au nevoi în acest sens, precum și să asigure legătura cu mediul

exterior. Astfel, o propunere făcută de noi ar fi implementarea unei baze de date care să ofere informații cu privire la gradul de inserție al absolvenților de studii preuniversitare, cu și fără promovarea examenului de bacalaureat, pe piața muncii, proporția în care absolvenții de studii preuniversitare urmează studii universitare, deoarece din studiile efectuate de noi nu există o astfel de bază de date, completarea Forexebug cu un instrument de monitorizare a traseului profesional al absolvenților sistemului de învățământ preuniversitar. De asemenea, realizarea unor studii statistice la nivel național prin care să fie stabilite corelații dintre nivelul de finanțare și gradul de reușită al elevilor din învățământul preuniversitar poate contribui, considerăm noi, la perfecționare și îmbunătățirea sistemului informațional – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar. Pentru evaluarea capacității acestor instituții de utilizare a resurselor și obținere a rezultatelor este necesară accentuarea calității informației furnizate de sistemul informațional – contabil, iar recurgerea la tehnologiile moderne conforme cu cele de la nivel european poate constitui un pas important în reducerea volumului de muncă și oferirea de informații în mod prompt.

Capitolul 5 este intitulat *Resurse, rezultate și soluții pentru perfecționarea sistemului informațional – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar* și prezintă resursele care conduc la perfecționarea acestui sistem, rezultatele și soluțiile pentru îmbunătățirea sistemului informațional – contabil de la nivel preuniversitar, dar și modul de redare a performanței la nivelul acestor instituții.

În vederea desfășurării activității și a obținerii rezultatelor așteptate instituțiile de învățământ preuniversitar folosesc resurse umane, financiare, educaționale și informaționale. Resursele umane constituie acele resurse capabile să producă și să reproducă celelalte resurse aflate la dispoziția instituțiilor de învățământ și cuprind personalul didactic, nedidactic auxiliar și elevii. Pentru a funcționa învățământul preuniversitar are nevoie de resurse financiare, care îmbracă forma disponibilităților din cont, casă, a creditelor etc. pe care le are instituția de învățământ preuniversitar dar și de resurse educaționale care reprezintă materiale folosite pentru învățare, predare, cercetare sau alte scopuri educaționale. Cunoașterea stării instituțiilor de învățământ preuniversitar este posibilă numai prin intermediul resurselor informaționale care sunt reprezentate de licențelor, softurilor, metodologiilor, tehnologiilor etc. De asemenea, o multitudine de informații referitoare la instituțiile de învățământ și nu numai pot fi obținute cu ajutorul internetului. Având în vedere schimbările de la nivel mondial, sistemul de învățământ românesc preuniversitar trebuie să își modifice misiunea, viziunea, oferta educațională, să

introducă un sistem de evaluare și de recompensare a performanțelor, să își adapteze programele, manualele, planurile de învățământ și curriculumul național cu cele de la nivel european, să pună accent pe învățarea creativă, dar și să realizeze o conexiune între instituțiile de învățământ preuniversitar și mediul economic, administrativ, cultural sau o serie de parteneriate și schimburi educaționale internaționale.

De asemenea, schimbarea de la nivelul sistemului informațional – contabil trebuie să vizeze reorganizarea rețelei școlare, conectarea la tehnologiile informaționale, dar și realizarea unor investiții la nivelul acestor instituții. Astfel, recurgerea la resursele educaționale deschise și folosirea unor programe precum TGTESt, Test Expert Manager, TexLink, E- Manager Școala Plus pot constitui un punct de plecare în vederea îmbunătățirii actului educațional de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar și implicit a performanței și a sistemului informațional – contabil de la nivelul acestora.

Nu putem vorbi de schimbare și performanță în sistemul educațional fără a considera calitatea, care conduce la obținerea de rezultate deosebite în ceea ce privește serviciile educaționale. Performanța instituțiilor de învățământ preuniversitar are în vedere urmărirea calității, organizarea muncii în echipă, utilizarea tehnologiei, managementul schimbării, urmărirea rezultatelor și îmbunătățirea competențelor. Astfel, indicatorii de performanță ai acestui sistem sunt rezultatele obținute și conforme cu așteptările elevilor, părinților și ale societății, realizarea de proiecte educaționale. Realizarea unei analize SWOT poate conduce la creșterea performanței instituțiilor de învățământ preuniversitar, deoarece aceasta oferă posibilitatea dezvoltării punctelor tari și valorificării oportunităților. De aceea, pentru a fi performantă o instituție de învățământ preuniversitar trebuie să aibe la baza activității sale calitatea.

Ultimul capitol al lucrării prezintă concluziile la care am ajuns în urma cercetării, limitele și perspectivele cercetării. În cadrul său au fost prezentate rezultatele obținute în urma cercetării întreprinse de noi, contribuțiile proprii aduse lucrării, dar și propunerile formulate de noi în ceea ce privește identificarea unor posibilități de perfecționare a sistemului informațiilor – contabile din instituțiile de învățământ preuniversitar.

Prin această lucrare sperăm să aducem un plus de cunoștințe în ceea ce privește instituțiile de învățământ preuniversitar și să contribuim la identificare căilor prin care aceste instituții își pot perfecționa sistemul informațional - contabil.

Concluzii generale, limite și perspective ale cercetării

Concluzii generale

În urma cercetării teoretice și practice a temei alese și ținând cont de obiectivele stabilite am ajuns la o serie de concluzii.

Primul obiectiv stabilit a fost cunoașterea modului de reglementare și normalizare a învățământului preuniversitar din România și a indicatorilor statistici referitori la performanța în acest domeniu. Pentru a realiza acest obiectiv am recurs la investigarea și obținerea de informații din legislație și de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar despre modul de reglementare și structura sistemului de învățământ preuniversitar, a sistemului educational și a indicatorilor prin care este reflectată performanța acestor instituții.

Sistemul românesc de învățământ preuniversitar urmărește formarea de personalități umane și asumarea unor valori necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, a spiritului antreprenorial. Acest sistem face parte din sistemul social și cuprinde o serie de instituții de învățământ, de stat și particulare, organizate ierarhic, o normativitate și un cadru legal specific. Din cadrul acestui sistem fac parte și instituțiile de învățământ preuniversitar care este alcătuit din învățământul preșcolar (grupa mică, grupa mijlocie, grupa mare și clasa zero), învățământul general obligatoriu (cuprinde zece clase), învățământul secundar inferior (clasele IX – XII/XIII).

Instituțiile de învățământ preuniversitar fac parte dintr-un sistem distinct a căror conducere este asigurată de consiliul de administrație (alcătuit în funcție de mărimea instituției de învățământ din șapte membrii pentru unitățile de învățământ gimnazial, nouă membrii din care patru sunt cadre didactice sau treisprezece membrii din care șase sunt cadre didactice), director, director /directori adjunct/ adjuncți. Ele au ca scop oferirea de servicii educaționale de calitate, servicii care cuprind o serie de activități, metode și tehnici folosite pentru realizarea obiectivelor. Astfel, procesul educational sau de învățământ este o parte a sistemului de învățământ format din activități de predare, învățare și evaluare care asigură instruirea și învățarea elevilor folosind resurse materiale și didactice adecvate. Activitățile de predare – învățare – evaluare sunt desfășurate într-un cadru instituționalizat sub îndrumarea unui cadru didactic. Pentru obținerea de informații cu privire la rezultatele activității instituțiilor de învățământ preuniversitar se apelează la statistică care conține

metode și tehnici ce permit obținerea unor rezultate și evidențe a populației studiate dar și determinarea tendințelor de evoluție a unor fenomene. Astfel, prin intermediul statisticii am identificat că populația școlară a fost de 3642,6 mii de copii, elevi, studenți și cursanți în anul 2015 – 2016, ceea ce reprezintă 72,2% din populația cu vârstă școlară iar din aceștia un procent de 47% este reprezentat de elevii din învățământul primar și gimnazial iar 18,5% reprezintă elevii din învățământul liceal.

În ceea ce privește personalul didactic acesta a înregistrat un număr de 237,4 mii de persoane în anul 2015 – 2016. De asemenea, conform studiilor statistice majoritatea elevilor au ales să urmeze cursurile filierelor tehnologice iar promovabilitatea la examenul de bacalaureat din anul 2015 – 2016 a fost de 66,8%. În urma studierii situației actuale a populației școlare prin tehnici statistice am constatat că numărul elevilor de la nivelul preșcolar și gimnazial este în scădere în timp ce la nivel liceal am constatat o creștere a acestora iar ciclul primar și-a menținut constatat acest indicator.

Al doilea obiectiv propus a fost descrierea modului de finanțare al învățământului preuniversitar și realizarea unei comparații între nivelul de finanțare românesc și cel european.

Pentru derularea activității, instituțiilor de învățământ preuniversitar au nevoie de mijloace bănești iar operația prin care sunt asigurate aceste mijloace poartă denumirea de finanțare bugetară. Astfel, la nivelul sistemului de învățământ preuniversitar sunt cunoscute trei tipuri de finanțare: de bază, complementară și suplimentară în funcție de bugetul din care se realizează finanțarea. Finanțarea de bază este cea care asigură desfășurarea procesului de învățământ preuniversitar și este asigurată în limitele costului standard per elev din bugetul de stat, calculat pentru fiecare nivel de învățământ, filieră, profil sau specializare.

În vederea acoperirii cheltuielilor de capital, a cheltuielilor sociale și a altor cheltuieli asociate procesului de învățământ, instituțiile de învățământ preuniversitar primesc fonduri de la bugetele locale ale unităților administrative – teritorial și sume defalcate din taxa pe valoare adăugată, proces cunoscut sub numele de finanțare complementară. Aceste două tipuri de finanțări sunt realizate pe baza unui contract încheiat între directorul unității de învățământ preuniversitar și primarul localității/primarul de sector în a cărei rază teritorială se află unitatea de învățământ. În situația în care instituțiile de învățământ preuniversitar obțin rezultate deosebite în domeniul performanțelor școlare și al incluziunii sociale, acestea sunt finanțate suplimentar de la Ministerul Educației Naționale, finanțare la care pot contribui consiliile locale sau județene. Celelalte mijloace

bănești ale instituțiilor de învățământ preuniversitar sunt reprezentate de veniturile proprii ale acestora (activități specifice, donații, sponsorizări) sau de fondurile externe alocate de Ministerul Educației Naționale.

Aceste venituri ale instituțiilor de învățământ preuniversitar dar și cheltuielilor lor se regăsesc într-un document ce poartă denumire de buget de venituri și cheltuieli, buget care se majorează cu fondurile primite. Acest document este elaborat ținând cont de reglementările legale, organigrama instituției, sursele de venituri, consumurile de materii prime și material și îndeplinește o serie de funcții: previzională, de control și de asigurare a echilibrului bugetar. Bugetul de venituri și cheltuieli este întocmit anual de instituțiile de învățământ preuniversitar iar excedentele care rezultă din execuția bugetară se reportează pentru anul următor sau se folosesc pentru acoperirea altor cheltuieli ale instituției.

Nivelul finanțării acordat instituțiilor de învățământ preuniversitar din România nu reușește să depășească plafonul de 4,52% din PIB deși în normele legislative a fost prevăzut un procent de 6% din PIB alocat pentru educație. Cu acest procent România se află la coada clasamentului în ceea ce privește finanțarea educației, spre deosebire de Suedia care alocă 7% din PIB pentru educație, urmată de Finlanda și Belgia, statul român cheltuind pentru educație de trei ori mai puțin decât media de la nivel european. Problemele întâmpinate în ceea ce privește finanțarea învățământului preuniversitar românesc se regăsesc la nivelul fluxurilor financiare dirijate către educație și la nivelul gradului de acoperire a nevoilor financiare ale educației. De asemenea, acestea sunt cauzate de incapacitatea mecanismelor financiare de a satisface nevoile și serviciile educaționale, de lipsa unor mecanisme noi de finanțare dar și de imposibilitatea armonizării finanțării educației românești la normele internaționale.

O schimbare în ceea ce privește finanțarea instituțiilor de învățământ preuniversitar vizează orientarea finanțării spre individ, diversificarea ofertei educaționale, orientarea spre calitate dar și o mai bună gestionare și administrare a acestor instituții. Pentru obținerea de rezultate și de venituri care să permită cât mai multor copii dreptul la educație în vederea scăderii abandonului școlar este nevoie de o susținere financiară pe termen lung prin introducerea de bonuri educaționale sau cecuri școlare. De asemenea, o schimbare în învățământul preuniversitar se poate realiza prin creșterea interesului guvernului în oferirea unei educații mai bune a cetățenilor și prin implicarea firmelor în finanțarea învățământului preuniversitar.

Al treilea obiectiv este reliefaea caracteristicilor contabilității instituțiilor de învățământ preuniversitar și a relației dintre sistemul informațional – contabil și procesul decizional.

Pentru a cunoaște aspectele referitoare la instituțiile de învățământ preuniversitar se apelează la informație. În cazul acestor instituții, o importanță deosebită o au informațiile contabile deoarece prin intermediul lor se pot cunoaște aspecte referitoare la poziția, performanța și fluxurile de trezorerie ale instituțiilor de învățământ preuniversitar. De asemenea, informațiile contabile permit calculul unor indicatori referitori la totalitatea tranzacțiilor economico – financiare realizate care permit elaborarea unor previziuni viabile și realizarea obiectivelor stabilite. Activitatea desfășurată de instituțiile de învățământ preuniversitar este apreciată prin intermediul informației contabile care oferă administratorilor acestora date referitoare la situația economico – financiară a instituției și la modul de gestionare al resurselor, date necesare în procesul de luare al deciziilor. Această categorie de informație utilizează mijloace specifice contabilității și contribuie la obținerea de cunoștințe referitoare la sistemul de învățământ preuniversitar deoarece îndeplinește trei funcții: de control, de previziune și de evaluare. O categorie aparte de informații sunt cele referitoare la traseul viitor al absolvenților învățământului preuniversitar, informații care din păcate nu se regăsesc nici la nivel de instituții de învățământ preuniversitar nici la nivel de inspectorat. Datele astfel obținute sunt culese, prelucrate și diseminate prin intermediul unui sistem informațional care le transmite sistemului de conducere în vederea adoptării unei decizii.

Conținutul și caracteristicile informațiilor din cadrul sistemului informațional – contabil trebuie să permit adoptarea celor mai bune decizii de la nivel preuniversitar. Aceste informații se regăsesc în situațiile financiare ale instituțiilor de învățământ preuniversitar și contribuie la luarea unor decizii deoarece se caracterizează prin relevanță, certitudine, credibilitate, sunt neutre, asigură cunoașterea globală și analitică a elementelor din cadrul unei structuri organizatorice. Informațiile furnizate de sistemul informațional – contabil contribuie la fundamentarea unor decizii optime necesare pentru desfășurarea eficientă a activității, informații care corespund cerințelor calitative impuse de sistemul decizional al instituțiilor de învățământ preuniversitar. Pentru elaborarea planului și programului de activitate, pentru asigurarea integrității patrimoniului și pentru caracterizarea activității instituțiilor de învățământ preuniversitar se apelează la evidența economică.

Cunoașterea aspectelor referitoare la bunurile deținute de instituțiile de învățământ preuniversitar, la rezultatele obținute dar și a informațiilor privind poziția financiară și performanța acestor instituții este posibilă prin intermediul contabilității. Contabilitatea are ca rol valorificarea informațiilor de către utilizatori, lucru posibil prin observarea instituțiilor de învățământ preuniversitar și a activităților sale, prin folosirea unui limbaj și a unor mijloace specifice. În vederea identificării criteriilor care să facă posibilă filtrarea calitativă a informațiilor, transmiterea lor pe cele mai eficiente canale de comunicație (on line prin internet, prin presă sau pe bază de documente) cu impact maxim asupra destinatarilor este necesară abordarea informației la nivel preuniversitar.

Cel de al patrulea obiectiv a fost legat de redarea importanței instrumentelor contabile la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar și de evidențierea importanței sistemului informațional – contabil în redarea unei imagini fidele asupra modului de gestionare a resurselor acestor instituții. De asemenea, tot în cadrul acestui capitol am urmărit evaluarea sistemului informațional – contabil de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar. Acest obiectiv a urmărit verificarea unor ipoteze: *sistemul informațional - contabil și instrumentele contabile ale învățământului preuniversitar furnizează informații referitoare la activitatea acestora, informațiile furnizate de sistemul informațional – contabil oferă o imagine reală asupra modului de gestionare a resurselor instituțiilor de învățământ preuniversitar și sistemul informațional – contabil contribuie la redarea performanței în instituțiile de învățământ preuniversitar.*

Aspecte referitoare la modul în care instituțiile de învățământ preuniversitar își gestionează resursele dar și la poziția și performanța de la nivelul acestora se regăsesc în situațiile financiare care sunt documente oficiale de prezentare a situației patrimoniului aflat în administrarea instituțiilor de învățământ preuniversitar. Informațiile din sistemul informațional – contabil de la nivel instituțiilor de învățământ preuniversitar trebuie să îndeplinească criteriile generale de calitate: inteligibilitate, relevanță credibilitate și comparabilitate.

Pentru a fi considerat eficient, sistemul informațional – contabil de la nivelul instituțiilor de învățământ trebuie să faciliteze accesul la date și informații, să asigure legătura cu mediul extern, să satisfacă nevoile informaționale ale instituției și să permită utilizatorilor să evalueze capacitate acestora de a produce rezultate bune în domeniu. Ținând cont de rolul important al sistemului informațional – contabil și al instrumentelor contabile la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar, am propus să se pună accent

pe calitatea informației furnizate de acestea în ceea ce privește evaluarea capacității acestor instituții de utilizare a resursele și obținere a rezultatelor.

Sistemul informational – contabil de la nivelul învățământului preuniversitar trebuie să realizeze evidențe și gestiuni contabile complexe conforme cu legislația în vigoare și care să fie specifice instituției, astfel ele conțin o serie de module precum: contabilitate bugetară, resurse umane, mijloace fixe, registrul de casă, trezorerie, buget sau raportări financiare. Pentru gestiunea operațională, tehnică și administrativă a activităților de la toate nivelurile sistemului de învățământ preuniversitar se folosește sistemul SIIR – Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România iar pentru cheltuielile de personal se utilizează programul Edusal. Evidența operațiilor referitoare la buget și la execuția bugetară sau la casă poate fi ținută prin intermediul programului Indeco iar raportarea on –line a situațiilor financiare și a informațiilor se poate face prin programul Forexebug.

Apelarea la tehnologii moderne constituie un avataj pentru sistemul informațional – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar deoarece permite reducerea timpului de lucru prin prelucrarea automată a informațiilor, comunicarea la distanță a informațiilor de natură financiar – contabilă, extinderea modalităților de stocare, flexibilitate în utilizare dar și acces la informații în mod rapid, astfel propunem recurgerea la tehnologii moderne conforme cu cele de la nivel european. Sistemul financiar – contabil de la nivel instituțiilor de învățământ preuniversitar este evaluat din punct de vedere al menținerii integrității înregistrărilor, asigurarea accesului la înregistrările care satisfac necesitățile instituției, acuratețea informațiilor înregistrate. De asemenea, el trebuie să asigure respectarea normelor contabile privind înregistrările în contabilitate, informațiile necesare conducerii sau altor categorii de utilizatori, respectarea reglementărilor legale în vigoare, securitatea datelor, existența documentelor pentru fiecare înregistrare contabilă, dar și păstrarea datelor în condiții de siguranță aferente.

Ținând cont de faptul că la nivel national nu există o evidență a rezultatelor evaluării sistemului informational – contabil și a instrumentelor contabile, am propus realizarea unei astfel de analize din care să reiasă rolul acestora la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.

Ultimul obiectiv propus are în vedere prezentarea resurselor, rezultatelor și soluțiilor care conduc la perfecționarea sistemului informational – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar și a modului de reflectare a performanței la nivelul acestora. În cadrul acestui ultim capitol ne-am propus să verificăm o serie de ipoteze.

Resursele regăsite la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar conduc la perfecționarea acestora.

Resursele de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar prin care acestea își desfășoară activitatea sunt: resurse umane, financiare, educaționale și informaționale. Resursele umane sunt impetuos necesare desfășurarea activității acestor instituții și sunt reprezentate de personalul didactic, personal didactic auxiliar și personal nedidactic. Deși aceste resurse stau la baza desfășurării tuturor activităților, o instituție de învățământ preuniversitar nu poate funcționa dacă nu beneficiază de resurse financiare prin care să poată acoperii cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, cheltuielile cu formarea continuă și evaluarea personalului, cheltuielile cu evaluarea periodică internă a elevilor, cheltuielile materiale și pentru servicii și cheltuielile cu întreținerea curentă.

Având în vedere că scopul învățământului preuniversitar este de a oferi servicii educaționale de calitate și de a obține rezultate bune este necesar ca fiecare instituție de la acest nivel să beneficieze de resurse educaționale (cursuri, manuale, portofolii, filme didactice, documentare artistice, fotografii, hărți). Cele mai noi resurse educaționale sunt „resursele educaționale deschise” care permit un acces rapid și ieftin la materialele educaționale. Resursa regăsită la nivelul oricărei instituții este resursa informațională care are rol de informare și previziune la nivel preuniversitar iar accesul rapid și ușor la informație este asigurat de internet.

Având în vedere cerințele de la nivel mondial și amploarea cu care se produc schimbări în societate, instituțiile de învățământ trebuie să se adapteze noilor tendințe și să urmărească obținerea unor rezultate cât mai bune, astfel, am considerat că este nevoie de alocarea de resurse financiare care să asigure accesul la internet în toate instituțiile de învățământ preuniversitar din țară, perfecționarea gratuită a resurselor umane din învățământul preuniversitar și achiziționarea unor sisteme necesare învățământului bazat pe resursele educaționale deschise care permit un acces rapid și ieftin la o multitudine de informații și care ușurează activitatea cadrelor didactice.

De asemenea, programele, manualele, planurile de învățământ și curriculumul național trebuie adaptate cu cele de la nivel european, învățarea creativă trebuie accentuată.

Valorificarea posibilităților oferite de tehnologiile moderne constituie o soluție pentru îmbunătățirea sistemului informational – contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar.

Schimbările apărute în contextul economic și social actual impun instituțiilor de învățământ preuniversitar să își îmbunătățească permanent calitatea actului educațional, misiunea și viziunea, oferta educațională și structura organizațională. Astfel, noi am propus implementarea unor programe precum: E – manager școala plus, TGTEST (Turbogeneratorul de teste docimologice) și Test Expert Manager, TexLink. Primul program propus permite elaborarea documentelor de planificare, a unor instrumente de lucru pe termen scurt și mediu, raportate la trei domenii: dezvoltare instituțională, eficacitate educațională și managementul calității și contribuie la creșterea calității educației la îmbunătățirea managementului strategic. TGTEST și Test Expert Manager au un rol important în activitatea educațională deoarece permit o bună gestionare și utilizare a itemilor și testelor dar și analiza performanțelor în concordanță cu obiectivele didactice propuse. Ultimul program propus de noi oferă posibilitatea conectării rapide și performante la resursele de instruire și informare.

Performanța instituțiilor de învățământ preuniversitar e reflectată prin calitate și obținerea de rezultate bune în domeniu.

Toate instituțiile urmăresc realizarea performanței în domeniu numai că aceasta este privită diferit în funcție de scopul urmărit și specificul activității. În instituțiile publice, analiza performanței pe baza documentelor întocmite se poate face doar prin contul de rezultat însă această analiză nu este suficientă a pentru a stabili dacă o instituție de învățământ preuniversitar este eficientă ținând cont de faptul că aceasta urmărește realizarea de servicii educaționale de calitate. Astfel, o propunere ar fi luarea în considerare a unor indicatori referitori la calitate cum sunt: gradul de inserție pe piața muncii, proporția în care absolvenții urmează studiile superioare și în ce domenii sunt aceste studii deoarece din studiile noastre a rezultat că nici o instituție de învățământ preuniversitar nu deține această evidență. Performanța instituțiilor de învățământ preuniversitar se reflectă prin rezultatele obținute iar acestea depind în mare măsură de calitatea procesului de învățământ, de aceea am propus implementarea unor programe de studiu conforme cu standardele europene care să conducă la creșterea calității și performanțelor precum și la obținerea unor rezultate mai bune în domeniul educațional.

Limitele cercetării

Realitatea practică din domeniul instituțiilor de învățământ preuniversitar a impus limite în ceea ce privește această cercetare. Astfel, concluziile și rezultatele la care am ajuns s-au datorat acestor limite dar și complexității domeniului ales spre studiu.

Primul impediment în acest demers a fost literatura de specialitate și legislația din domeniu deoarece în cadrul lor nu sunt regăsite suficiente referințe în ceea ce privește modul de gestionare al activității instituțiilor de învățământ preuniversitar sau despre rolul instrumentelor contabile și al sistemului informational – contabil de la nivel preuniversitar.

De asemenea, în continuare de izbim de o reticiență a contabililor în acordarea de informații referitoare la finanțarea instituțiilor de învățământ preuniversitar, la modul de gestionare al activității, la sistemul informational – contabil, la instrumentele și programele folosite în activitatea acestor instituții. Astfel, nu sunt suficient de cunoscute sistemele și programele folosite la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar și acestea nu sunt adaptate celor de la nivel european. O altă categorie importantă de informații vizează legătura dintre finanțare și evoluția viitoare a absolvenților învățământului preuniversitar, însă din păcate aceste date nu sunt publice nici la nivel județean.

Problematika resurselor umane, educaționale, financiare, informaționale nu poate fi cunoscută suficient deoarece nu se regăsesc suficiente referințe în acest sens. Resursele educaționale nu sunt adoptate standardelor europene și tehnologiilor moderne care ar putea conduce la reducerea volumului de muncă pentru cadrele didactice și la ușurință în învățare pentru elevi. De asemenea, resursele financiare alocate se dovedesc a fi insuficiente în ceea ce privește perfecționarea cadrelor didactice sau achiziționare unor programe și sisteme care să ușureze și îmbunătățească activitatea la nivelul acestor instituții.

Analiza performanței instituțiilor de învățământ preuniversitar s-a realizat prin contul de rezultat, însă am constatat că aceasta nu este suficientă pentru reflectarea performanței acestor instituții. Astfel, am procedat la prezentarea performanței de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar prin raportarea la calitate și la rezultatele obținute la examenele de evaluare națională și bacalaureat, rezultate ce ar trebui extinse la nivel național și chiar european.

De asemenea, și în ceea ce privește acest aspect ne-am lovit de lipsa unor indicatori referitori la calitatea și performanța din domeniul instituțiilor de învățământ preuniversitar.

Pentru a identifica posibilitățile de perfecționare a sistemului informațional - contabil din instituțiile de învățământ preuniversitar ar trebui să beneficiem de mult mai multe informații referitoare la modul de desfășurare al activității, de gestionare a resurselor, la sistemele și instrumentele folosite în acest sens. Doar așa putem identifica problemele care se regăsesc la nivelul acestor instituții și am putea propune noi posibilități de perfecționare.

Contribuții personale

Chiar dacă nu am epuizat cunoașterea în ceea ce privește potențialul de perfecționare a sistemului informațional – contabil în instituțiile de învățământ preuniversitar, prin această lucrare ne-am adus aportul în ceea ce privește identificarea unor căi prin care acest sistem ă poate fi îmbunătățit pentru a fi performant. Astfel, primul pas a constat în revizuirea literaturii de specialitate și a legislației în domeniu pentru a obține informații referitoare la situația și structura sistemului de învățământ preuniversitar, modul de finanțare, de gestionare al activității prin intermediul sistemului informațional – contabil și al instrumentelor contabile dar și modul în care este reflectată performanța la acest nivel.

În ceea ce privește structura și legislația din domeniu ne-am adus aportul prin prezentarea aspectelor specific referitoare la sistemul de învățământ preuniversitar românesc. Ca urmare a revizuirii literaturii de specialitate și a cadrului normativ am constatat limitele acestora referitor la modul de gestionare a activității instituțiilor de învățământ preuniversitar și am propus asigurarea unei transparențe în ceea ce privește oferirea de informații referitoare la modul de finanțare, de gestionare a activității, la sistemul informațional – contabil, la instrumentele și programele folosite precum și adaptarea la nivel european a acestora.

De asemenea, am propus implementarea unui instrument de monitorizare a parcursului profesional al absolvenților învățământului preuniversitar, existența unei baze de date care să conțină informații referitoare la gradul de inserție pe piața muncii, la numărul absolvenților de studii preuniversitare care urmează o facultate sau care sunt șomeri și realizarea unor corelații statistice la nivel național între nivelul de finanțare și gradul de reușită al elevilor.

Informația furnizată de sistemul informational – contabil este foarte importantă în cunoașterea aspectelor referitoare la activitatea instituțiilor de învățământ preuniversitar sau la rezultatele obținute, de aceea am considerat că este necesar să propunem realizarea unei evidențe la nivel national a modului de gestionare a activității instituțiilor de învățământ preuniversitar și oferirea unor informații calitative de către sistemul informational – contabil cu privire la modul de obținere a rezultatelor. Ca urmare a schimbărilor actuale de la nivel european am propus ca instituțiile de învățământ preuniversitar să recurgă la tehnologii moderne, să realizeze mai multe investiții financiare în perfecționarea resurselor umane, să apeleze la resurse educaționale deschise, să adapteze programele și manualele la cele de la nivel european.

În acest scop, am propus utilizarea unor programe precum TG Test, Test expert Manager, E- manager Școala Plus sau TexLink.

Scopul instituțiilor de învățământ preuniversitar este de a forma elevii și de a le oferi servicii educaționale de calitate care să corespundă cu așteptările acestora, ale părinților și ale societății, de aceea, am propus ținerea unei astfel de evidențe. Performanța în domeniu constituie scopul oricărei instituții. În învățământul preuniversitar aceasta ar putea fi îmbunătățită, în opinia noastră, prin implementarea unor programe conforme cu standardele europene, prin accentuarea importanței calității în activitatea acestor instituții. Pentru a reflecta acest aspect am propus o analiză a performanței și calității în învățământul preuniversitar pe baza analizei SWOT care are scopul de a elimina punctele slabe și a le dezvolta pe cele tari dar și de a valorifica oportunitățile.

Aspectele principale ale acestei cercetări au fost valorificate prin zece studii publicate în reviste de specialitate indexate baze de date international și în cadrul unor conferințe internaționale. Contribuțiile personale se regăsesc pe parcursul lucrării prin propunerile și opiniile formulate.

Sinteza propunerilor

Accentuarea nevoii de informație de la nivelul sistemului de învățământ preuniversitar dar și eficientizarea acestuia în vederea obținerii de rezultate mai bune pentru a fi performant, ne-a determinat să facem următoarele propuneri:

- Modul de gestionare al activității instituțiilor de învățământ preuniversitar să poată fi cunoscut la nivel național. De asemenea, să existe o evidență a inserției elevilor pe

piața muncii dar și a celor care urmează studii superioare, să fie implementat un instrument de monitorizare a acestui parcurs și să existe o evidență statistică la nivel național din care să reiasă legătura dintre finanțare și evoluția viitoare a elevilor din învățământul preuniversitar;

- Să fie accentuată calitatea informațiilor furnizate de sistemul informațional-contabil privind capacitatea acestora de a utiliza resurse și a obține rezultate;

- Apelarea la tehnologii moderne conforme celor de la nivel european;

- Un model de analiză a rolului sistemului informațional – contabil și a instrumentelor contabile la nivel preuniversitar ar aduce un plus de cunoaștere în ceea ce privește importanța acestora la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar;

- Perfecționarea gratuită a personalului didactic prin alocări de resurse financiare, apelarea la resurse educaționale deschise, adaptarea programelor la cele de la nivel European, realizarea de schimburi și parteneriate internaționale;

- Implementarea unor programe precum: Tg Test, Text Expert Manager, E- manager Școala Plus, TExLink, care ușurează activitatea instituțiilor de învățământ preuniversitar și le ajută să fie performante;

- Modul de gestionare al activității instituțiilor de învățământ preuniversitar să fie evidențiat la nivel național și să fie calculați indicatori privind evoluția viitoare a elevilor: inserția pe piața muncii sau proporția în care aceștia urmează studii de licență, masterat sau doctorat. De asemenea, ar putea fi ținută o evidență a gradului în care serviciile educaționale oferite de instituțiile de învățământ preuniversitar corespund așteptărilor elevilor, părinților și societății;

- În ceea ce privește performanța din învățământul preuniversitar, implementarea unor programe de studiu conforme standardelor europene (care să pună accent pe partea practică/ aplicativă și nu pe teorie, un acces mai rapid la informație iar informațiile sunt strict legate de domeniul de studiu), dar și punerea accentului pe calitate (reflectedă în principal prin rezultate) în ceea ce privește activitatea acestor instituții pot conduce la o îmbunătățire semnificativă a activității și a rezultatelor instituțiilor de învățământ preuniversitar.

Aceste propuneri, considerăm noi, contribuie la eficientizarea activității instituțiilor de învățământ preuniversitar, la îmbunătățirea sistemului informațional – contabil și la obținerea unor rezultate mai bune în domeniu. Trebuie să recunoaștem, însă, că noi nu am identificat toate posibilitățile de perfecționare a sistemului informațional – contabil din învățământul preuniversitar românesc.

Perspective ale cercetării în domeniu

Ca urmare a cercetării în domeniu și a constatărilor făcute pe parcursul întregii lucrări am putea propune noi direcții de cercetare precum:

- Realizarea unor studii referitoare la evidențierea la nivel național a modului de gestionare a activității instituțiilor de învățământ preuniversitar, la necesitatea implementării unei baze de date și a unui instrument de monitorizare a evoluției viitoare a absolvenților de studii preuniversitare, calculul unor indicatori care permit identificarea influenței finanțării asupra reușitei școlare;

- Evaluarea capacității instituțiilor de învățământ preuniversitar în gestionarea resurselor și obținerea rezultatelor prin raportare la calitatea informațiilor furnizate de sistemul informațional – contabil și a instrumentelor contabile;

- Realizarea de studii privind introducerea tehnologiilor moderne în instituțiile de învățământ preuniversitar, recurgerea la resurse educaționale deschise conforme cu standardele și programele europene dar și la alte investiții ce pot fi făcute în acest domeniu;

- Efectuarea unor cercetări în vederea identificării gradului în care serviciile educaționale corespund așteptărilor elevilor, părinților și societății;

- Identificarea altor programe care să conducă la o mai bună gestionare a activității și rezultatelor instituțiilor de învățământ preuniversitar;

- Realizarea unor studii care să evidențieze rolul calității în redarea performanței la nivel preuniversitar.

Prin această lucrare am urmărit să identificăm posibilități de perfecționare a sistemului informațional – contabil de la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar din România și sperăm ca demersul nostru să constituie un reper pentru viitoare cercetări în domeniu deoarece fiecare cercetare poate fi privită „ca un inel dintr-un lanț nesfârșit, inel legat de cel dinainte și de care se leagă la rândul-i cel următor” (Constantin G. Giurăscu).

BIBLIOGRAFIE

A. CĂRȚI

1. Achim M.I., Borlea S. N., *Analiza financiară a entității economice*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2011;
2. Achim M., Hinescu A., Cîmpean E., Roman G., *Managementul serviciilor publice*, Editura Napoca Star, Cluj – Napoca, 2009;
3. Albu N., Albu C., *Soluții practice de eficientizare a activităților și de creștere a performanței organizaționale*, Editura CECCAR, București, 2005;
4. Andone I. (coord.), *Metodologia cercetării în contabilitate*, Editura Tehnopress, Iași, 2011;
5. Anghel T., *Dicționar de informatică*, Editura Corint, București, 2010;
6. Armstrong M., *Performance Management: Key strategies and practical guidelines*, Kogan Page Limited, Londra, 2014;
7. Avram, M., Avram, V., *Situațiile financiare anuale*, Editura Radical, Drobeta Turnu Severin, 2003;
8. Baciuc, A., *Bazele contabilității*, Asociația Academică Avram Iancu, Cluj-Napoca, 1993;
9. Beach L.R., Connolly, T., *The psychology of Decision Making. People in Organizations*, Second Edition, Sage Publication Inc., Thousand Oaks, California, 2005;
10. Berheci M., *Valorificarea raportărilor financiare*, Editura CECCAR, București, 2010;
11. Bîrzea C.(coord.), *Sistemul național de indicatori pentru educație*, București, 2005;
12. Bistriceanu Gh., D., *Lexicon de finanțe, credit, contabilitate*, Editura Economică, București, 2002;
13. Blidișel R.G., *Finanțarea și contabilitatea instituțiilor publice de învățământ superior*, Editura Accent, Cluj –Napoca, 2013;
14. Bojian O., *Contabilitate generală. Bazele contabilității. Contabilitatea financiară a întreprinderii*, Editura Universitară, București, 2003;
15. Breaz N., *Statistica descriptivă. Teorie și aplicații*, Seria Didactica, Alba – Iulia, 2003;
16. Breaz N., Jaradat N., *Statistica descriptivă. Teorie și aplicații*, Editura Risoprint, Cluj – Napoca, 2009;

17. Burja C., *Analiză economico – financiară. Aspecte metodologice și aplicații practice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2009;
18. Bușe L., *Analiză economico – financiară*, Editura Economică, București, 2005;
19. Călin O., Man M., Nedelcu M.V., *Contabilitate managerială*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008;
20. Călin O., Ristea M., *Bazele contabilității*, Editura Genicod, București, 2002;
21. Cenar I., *Contabilitatea institutiilor publice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2007;
22. Cenar I., *Bazele contabilității. Fundamente teoretice*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2008;
23. Cenar I., *Bazele contabilității. Îndrumar practic*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2010;
24. Cenar I., *Metodologia cercetării științifice în contabilitate*, Editura Universității 1 Decembrie 1918, Alba Iulia, 2010;
25. Cenar I., *Norme contabile internaționale pentru sectorul public*, Editura Risoprint, Cluj - Napoca, 2015;
26. Cenar I., Deaconu S.C., *Viața contabilă a întreprinderii de la constituire la faliment*, Editura CECCAR, București, 2006;
27. Chelcea S., *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*, Editura Economică, București, 2007;
28. Colasse B., *Comptabilite generale*, 7 edition, Economica, Paris, 2001;
29. Colasse B. (traducere N. Tabără), *Fundamentele contabilității*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2009;
30. Colasse B., *L'analyse financiere de l'entreprise*, La Decouvertes, Paris, 2008;
31. Criveanu M., *Contabilitate publică conformă cu practica internațională*, Ediția a II – a revizuită, Editura Universitaria, Craiova, 2011;
32. Cucoș C., *Psihopedagogie*, Ediția a III –a, Editura Polirom, Iași, 2009;
33. Dascălu C. ș.a., *Convergența contabilității publice din România la Standardele Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public*, Editura CECCAR, București, 2006;
34. Davis G.B., *Management Information System and Information System: Making sense of The Fied*, Editura John Wiley and Sons, New York, 1998;
35. Dănescu T., *Conturile anuale*, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 2000;
36. Dănuțiu A.E., *Analiza echilibrului financiar al firmei*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2009;

37. Deaconu S., *Particularități ale contabilității entităților*, Editura C. H. Beck, București, 2012;
38. Diaconu G., Pitulice I. C., *Contabilitatea financiară a organizațiilor non – profit*, Editura Contaplus, Ploiești, 2007;
39. Drăgan C.M., *Contabilitatea instituțiilor și administrației publice*, Editura Contconsult, București, 2001;
40. Drăgan C.M., *Noile orizonturi ale contabilității instituțiilor publice*, Editura Universitară, București, 2009;
41. Drăgușin C.P., *Management financiar-contabil în instituțiile publice de educație academică*, Editura Economică, București, 2016;
42. Dumitrean E., ș.a., *Contabilitate financiară*, vol. II, Editura Sedcom Libris, Iași, 2002;
43. Dușescu A., *Informația contabilă și piețele de capital*, Editura Economică, București, 2000;
44. Epuran M., Băbăiță V., Imbrescu C., *Teoria contabilității*, Editura Economică, București, 2004;
45. Feleagă N., Malciu L., *Recunoaștere, evaluare și estimare în contabilitatea internațională*, Editura Ceccar, București 2004;â
46. Florea S., *Contabilitate financiară*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2004;
47. Flower, J., *Global Financial Reporting*, Palgrave, 2002;
48. Gisberto-Chițu A., Tudorache S., Pitulice C., *Contabilitatea și gestiunea instituțiilor publice*, Editura CECCAR, București, Deva, 2002;
49. Grenier C., Bonnebouche J., *System d'information comptable. Comptabilite generale*, Edition Foucher, Paris, 1998;
50. Grigorescu I.Șt., *Bazele contabilității în administrația publică*, Editura Info Mega, București, 2004;
51. Hărănguș D., *Băncile și managementul operațiunilor bancare*, Editura ArtPress, Timișoara, 2006;
52. Heem G., *Lire les etats financiers en IFRS*, Editions d'Organisation, Paris, 2004;
53. Hoarau C., *Comptabilite et management*, Edition Foucher, Vanves, 2002;
54. Horomnea E., Tabără N., Budugan D., Georgescu I., Bețianu I., *Bazele contabilității*, Editura Sedcom, Iași, 2007;
55. Horomnea E., *Fundamentele științifice ale contabilității*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2008;

56. Ionescu, I., Iacob, C., Țaicu, M., *Control de gestiune. Sinteze și aplicații*, Editura Universitaria, Craiova, 2012;
57. Ionescu L., *Contabilitatea instituțiilor publice. Principii, proceduri, situații financiare*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2016;
58. Iosifescu, *Manual de management educațional pentru directorii de unități școlare*, Editura ProGnosis, București, 2000;
59. Jiambalvo J., *Managerial accounting*, John Wiley&Sons, INC, 2001;
60. Jinga I., Istrate E. (coord.), *Manual de pedagogie*, Editura All, București, 2008;
61. Jitaru C.I., Jitaru M.C., *Bazele managementului prin conturi a patrimoniului instituțiilor publice*, Ediția a IV –a revizuită, completată și actualizată, Editura Danubius, Brăila, 2007;
62. Manolescu A., Lefter V., Deaconu A., *Managementul resurselor umane*, Editura Economică, București, 2007;
63. Matiș D., *Bazele contabilității. Aspecte teoretice și practice*, Editura Alma Mater, Cluj – Napoca, 2005;
64. Mihăilescu N., *Analiza activității economico – financiare*, Editura Victor, București, 2001;
65. Morariu A., Suciu Ghe., *Contabilitatea instituțiilor publice*, Editura Universitară, București, 2004
66. Moșteanu T. (coord.), *Buget și trezorerie publică*, Editura Universitară, București, 2004;
67. Munteanu A., *Auditul sistemelor informaționale contabile*, Editura Polirom, Iași, 2001;
68. Neag R. (coord.), *Bazele contabilității: Noțiuni teoretice și aplicative*, Editura Universității „Petru Maior”, Târgu – Mureș, 2008;
69. Needles Jr., B.E. Anderson, H. R., Caldwell, J. C., *Principiile de bază ale contabilității*, ediția a V –a (traducere), Editura Arc, Chișinău, 2000;
70. Nicolescu O., Verboncu I., *Managementul organizației*, Editura Economică, București, 2007;
71. Nițchi Șt., Racovițan D., coord., *Bazele prelucrării informațiilor și tehnologie informațională*, Editura Intelcredo, Deva, 1996;
72. Pânteia I. P., Bodea G., *Contabilitatea financiară*, Editura Intelcredo, Deva, 2013;
73. Petriș R., *Bazele contabilității*, ediția a III –a, Editura Gorun , Iași, 2000;

74. Pitulice C., *Contabilitatea institutiilor publice din Romania*, Editura Contaplus, Bucuresti, 2007;
75. Pop A., *Contabilitatea financiară românească amortizată cu Directivele Contabile Europene, Standardele Internaționale de Contabilitate*, Editura Intelcredo, Deva, 2002;
76. Popa I., *Management strategic*, Editura Economică, București, 2004;
77. Potolea D., Neacșu I., Romiță I., Pânișoară I., *O.Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul II*, Editura Polirom, Iași, 2008;
78. Rauveyran J.C., *Le guide de la these: du projet a soutenance*, Editura Maisonneuve & Larose, Paris, 1999;
79. Răduți A., *Contabilitatea publică*, Editura Economică, București, 2003;
80. Ristea M., *Normalizarea contabilității – bază și alternative*, Editura Tribuna Economică, București, 2002;
81. Ristea A.L., V. I. Franc, *Metodică în cercetarea științifică*, Editura Expert, București, 2009;
82. Roman C., *Gestiunea financiară a instituțiilor publice*, Editura Economică, București, 2000;
83. Sallis E., *Total quality management in education*, ed. a III-a, Kogan Page Ltd., Londra, 2002;
84. Schreyer M., *Accrual accounting in the public sector – progress and achievement*, European Commision, 2004;
85. Ștefan I. (coord.), *Finanțele și contabilitatea instituțiilor publice*, Editura Mirton, Timișoara, 2008;
86. Tabără N., Horomnea E., Mircea, M.C., *Contabilitate internațională*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2009;
87. Teiușan S.C., *Contabilitate asistată de calculator. Note de curs și teme de laborator*, Seria Didactica, Alba Iulia, 2011;
88. Tiron Tudor A., Gherasim I., *Contabilitatea instituțiilor publice*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002;
89. Todea N., Cenar I., Deaconu S., *Contabilitate practică*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2003;
90. Todea N., *Contabilitate - Aspecte teoretice și aplicații practice*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2009;
91. Todea N., *Teorie contabilă și raportare financiară*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2009;

92. Țugui I., *Contabilitatea fluxurilor de trezorerie. Modelări, analize și previziuni financiar-contabile*, Editura Economică, București, 2002;
93. Ulric J., Gelinas, R.D, *Accounting Information Sistem*, 9th Edition, 2011;
94. Vasilescu G., ș.a., *Analiza statistico – economică și metode de evaluare a firmei*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002;
95. Vasilescu R., *Sisteme informatice de Contabilitate*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2008;
96. Zaiț D., Spalanzani A., *Cercetarea în economie și management. Repere epistemologice și metodologice*, Editura Economică, București, 2006;
97. *** *Standarde Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public*, Editura CECCAR, București, 2005;
98. ** ISCED – Clasificarea Internațională Standard a Educației;
99. *** Dicționar de economie, Ediția a doua, Editura Economică, București, 2001.

B. STUDII ȘI ARTICOLE ÎN REVISTE DE SPECIALITATE SAU PREZENTATE LA CONFERINȚE

1. Albrecht, W. S., Sack, R. J., *Accounting Education: Charting the Course Through a Perilous Future*, Accounting Education Series, Vo 16, American Accounting Association, 2000;
2. Avram M., *The Role Of The Annual Financial Statements In The Management Of The Company*, Article provided by Constantin Brancusi University, Faculty of Economics in its journal Constantin Brancusi University of Targu Jiu Annals - Economy Series, Volume 1, 2013;
3. Berheci M., *The Annual Reports and Financial Decisions*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, vol. 1, Issue 10, 2008;
4. Berheci M., *Informația contabilă și unicitatea sistemului informațional – contabil în lucrarea: Economia cunoașterii și globalizarea*, Universitatea „Petre Andrei”, Facultatea de Economie, Centrul de cercetări economice, Anuar, Iași, 2006;
5. Briciu S., ș.a., *Impactul informației contabile asupra deciziei manageriale – Studiu empiric realizat la entitățile din industria ospitalității din România*, revista Economie Teoretică și Aplicată, Volumul XX, nr. 9.

6. Cenar I, *The Role of Information for the Management of Local Resources*, The 6th International Symposium of the Romanian Regional Science Association The Impact of Romania's Accession to the E.U. on Regional Structures, Aeternitas Publishing House, Alba Iulia, 2007;
7. Cenar I., *The Financial Performance In Higher Education Institutions. Informational Supports*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, Alba Iulia, volumul I, 2009;
8. Cenar I., *Guiding marks regarding the reasoning of scientific research in accounting*, Annals of the University of Petrosani, Economics 2011;
9. Cenar I., *Financial reporting in education institutions. The implications of the transition to accrual accounting*, Annales Universitatis Apulensis – series Oeconomica, Alba Iulia, 2011;
10. Cenar I., Mihălțan, D.C., Vitan D., *The protection of the environment in non – governmental organization. Realities and perspectives*, BENA Conference, Alba Iulia, 2015, în Jurnal of Environmental Protection and Ecology, ISSN 1311 – 5065;
11. Chirilă E., *Definirea și măsurarea performanțelor întreprinderii*, Analele Universității din Oradea, Vol. 28, 2004;
12. Coste A. I., Tiron A., *Service Performance – Between Measurement and Information in The Public Sector*, Procedia –Social and Behavioral Sciences. Nr. 92, 2013;
13. Desmoulin N., *Maîtriser le levier informatique. Accroître la valeur ajoutée des systèmes d'information*, Pearson Education, France, Paris, 2009;
14. Emorjorho D., *Buget and budgeting in Selected Universities Libraies*, the Botton line: Managing Library Finances, Emerald Group Publishing, vol. 17, nr.3;
15. Fulop M.T., Crișan A.R., *Considerații privind armonizarea contabilă în sectorul public la nivelul UE*, Revista CAFR, nr. 12/2013;
16. Grosu C., Almășan A., *Abordări conceptuale privind sistemul informațional – contabil*, Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor”, nr. 6, 2002;
17. Herzberg B., Wright A., *The Ppd Handbook: A lookit for businness environment reformes. Charter of Good Practice in Using Public – Private Dialogue for Private Sector Development*, 2011, www.rru.worldbank.org;
18. Horomnea E., Pahone C., *Utilizatorii informației contabile și procesul decizional*, Revista Finanțe publice și Contabilitate, nr. 5/2002;
19. Horomnea E., Socea, A.D., *Considerații privind rolul managerului și al informației contabile în procesul decizional*, Revista CECCAR, nr. 10, 2011;

20. Horomnea E., Socea, A.D., *Despre utilizatorii informației contabile și prioritatea acesteia în procesul decizional*, Revista CECCAR, nr. 5, 2010;
21. Ionescu St., Prichici C., Tudoran L., *Cloud accounting – o tehnologie ce poate modifica profesia contabilă în România*, Revista Audit financiar nr. 2, 2014;
22. Ivan (Sașalovici) M., *Creșterea valorii adăugate a sistemului informațional contabil în mediul academic științific – Teză de doctorat*, Târgoviște, 2011;
23. Jones R., Pedlebury M., *Public Sector Accounting*, Financial Times Prentice Hall, Essex, 2000;
24. Lucas B.J., *Continuing professional education for licensed accountant in Tennessee*, East Tennessee State University, 2017, <https://dc.etsu.edu/3318>;
25. Manolescu Gh., *Alternative și instrumente în finanțarea educației*, revista Studii financiare nr. 2/2009, ftp://www.ipe.ro/RePEc/vls/vls_pdf/vol13i2p18-38.pdf;
26. Mătiș D., Stet M., *Standardizarea sistemelor contabile contemporane în condițiile globalizării*, Universitas Apulensis, Seria Oeconomica, Alba Iulia, 2006;
27. Mihălțan D.C., *Posibilități de creștere a relevanței informațiilor financiar – contabile în organizațiile nonprofit – Teză de doctorat*, Târgoviște, 2015;
28. Mihălțan D.C., Vitan, D., *Motivation of revenue specificity in non – profit organizations*, Ovidius University Annals, Sciences Series Economics, Vol. XIV, Issue 2, 2014, p. 531 -536;
29. Mihălțan D.C., Vitan, D., *Aspects regarding internal audit planning in the non- profit organizations*, Constantin Brâncuși University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 2, 2015, p. 366 - 371;
30. Mihălțan D.C., Vitan D., Cucui G., *Analyzing the financial effectiveness of the non profit organizations. Case study on health Romanian nonprofits*, Conferința WCBEM, ISSN: 2212 – 56671, Izmir, Turcia, 30 aprilie – 1 mai, 2015;
31. Negescu M.D., *Caracteristicile informației financiare în contextul evoluțiilor contemporane*, Revista Contabilitate și informatică de gestiune, Editura ASE, București, nr. 9/2004;
32. Negescu M.D., *Informația financiară – suport în luarea deciziilor*, Revista Contabilitate și informatică de gestiune, nr. 9, ASE, București, 2005;
33. Paunică M., Matic M.L. – *Measuring The Performance Of Educational Entities With a Data Warehouse*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, nr. 12, 2010;
34. Pinte M.O., Achim M.O., *Performance – an evolving concept*, Analele Universității din Craiova, Seria Economica, nr. 38, 2010;

35. Pisoschi A., Dobrescu E.M., *Detalii privind cercetarea, dezvoltarea și inovarea*, în Revista de politica științei și scientometrie nr. 4, vol. 1, 2006;
36. Rahman K., Seif O., *The role of computerized accounting information system in reducing the cos of medical services at King Abdullah Univeristy Hospital*, Interdisciplinary Journal of contemporary research in business, vol. 4, nr. 6, 2012;
37. Rayrole O, *Les strategies de developpement durable nourrissent – ells la performance economique des entreprises?*, Paris, 2003;
38. Reix R., Rowe F., *Le recherche en systemes d'information: de l'histoire au concept*, Editura Veribet, Introduction de l'ouvrage: faire de la recherche en systemes d'information, Paris, 2002;
39. Ștefănescu A., Calu D.A., Țurlea E., *Dificultăți privind raportarea și diseminarea performanței financiare în entitățile sectorului public din România*, Revista Audit Financiar, nr. 2 /2012;
40. Tabără N., Dicu R.M., *Indicatori de performanță în contextul reglementărilor contabile internaționale*, Universitatea Danubius, Constanța, vol. 2, 2007;
41. Todea N., Dorin I., Udristioiu A., *Calitatea Informației Contabile suport al deciyiei manageriale*, Analele Universității , Constantin Brâncuși'', Târgu Jiu, Seria Economie, nr. 3-2011;
42. Todea N., Vitan D., *Analysis of the Teaching Staff in the Pre – University Education System (în curs de publicare)*, Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, GEUC 6 th Edition, Volume XVII, Issue 2, 2017, ISSN: 1582 – 9383, 2017;
43. Tușa A., Voinia C., Dumitrașcu D., *Current status of research in the domain of the pre-university management*, Revista Economica, nr. 2, 2012, Sibiu.
44. Vitan D., *Contul de rezultat patrimonial în analiza veniturilor, cheltuielilor și rezultatelor instituțiilor publice*, Revista Contabilitatea, Expertiza și Auditul Afacerilor, 2012;
45. Vitan D., *Analiza echilibrului financiar la nivelul entităților publice*, Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor editată de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR), 2013;
46. Vitan D., *Financial reporting in public institutions and non – financial entities. Simiarities and differences*, Revista Tinerilor Economisti, 2011;
47. Vitan D., *Elaborarea bugetului în cadrul unui demers privind controlul de gestiune la S.C. XYZ. S.R.L.*, în Revista „Convergențe și provocări în domeniul științelor economice”, nr. 1/2014, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2014;

48. Vitan D., *Rolul contabilității în cadrul sistemului informațional – contabil*, simpozionul „Convergențe și provocări în domeniul științelor economice” de la Universitatea „1 Decembrie 1918” , Alba Iulia, 25 aprilie 2015;
49. Vitan D., *Statistical informations valencies concerns the economic records at the university level*, Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, Volume XV, Issue 2, p. 193 - 198, ISSN 1582 -9383, 2015;
50. Vitan D., *Le finanement de l’enseignement pre – universitaire*, în cadrul conferinței „Colloque doctoral international – Le questionnement sur l’ethique dans la recherche en sciences économiques et sociaux”, CNAM, Paris, Franța, 28 – 30 octombrie 2015;
51. Vitan D., *The role of the patrimonial result account in rendering performance in the secondary educational level*, Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, Vol. XVI, Issue 2, p. 611 -616, ISSN 2393 – 3127,2016;
52. Vitan, D., *The SWOT analysis of pre –university education*, Ovidius University Annals, Economic SciencesSeries, Vol. XVII, Issue 1, pp. 601 – 605, ISSN 2393-3127, 2017;
53. Zuan K., *A value added study of teacher spillover effects across four core subjects in middle schools*, Education Policz, Analysis Archives, v. 23, nr. 38, 2015;
54. Zuca M., *Modele și definiții privind situațiile financiare*, The Journal of the Faculty of Economics – Economic Science Series, Vol. 2, pp. 398-407, 2006;
55. *** Raport Eurydice, *Finanțarea instituțiilor școlare în Europa. Mecanisme, metode și criterii de finanțare publică*, Luxemburg, 2014.

C. ACTE NORMATIVE

1. Legea contabilității nr. 82/1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 454/2008, actualizată;
2. Legea finanțelor publice 500/2002, Monitorul Oficial al României nr. 597/2002;
3. Legea nr. 273/29.06.2006 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 618/2006;
4. Legea educației naționale nr. 1/2011, Monitorul Oficial al României, nr. 18/2011;
5. Legea nr. 87/2006 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind *asigurarea calității educației*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 334/2006;
6. Hotărârea Guvernului nr. 267/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice și ale Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea,

- ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale, aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 1792/2002;
7. Hotărârea Guvernului nr. 2192/2004 privind normele metodologie pentru finanțarea și administrarea unităților de învățământ preuniversitar de stat, Monitorul Oficial al României nr. 66/2004;
 8. Hotărârea Guvernului nr. 1534/2008 privind aprobarea Standardelor de Referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar, aprobată cu modificări prin Legea 87/2006 din Monitorul Oficial al României nr. 1534/2008.
 9. Hotărârea Guvernului nr. 72/2013, actualizată, privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/ preșcolar și stabilirea finanțării de baza a unităților de învățământ preuniversitar de stat, care se asigură din bugetul de stat, din sume defalcate din T.V.A prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 39/2015;
 10. OUG nr. 88/ 2013 privind adoptarea unor măsuri fiscal – bugetare pentru îndeplinirea unor angajamente convenite cu organismele internaționale, Monitorul Oficial al României nr. 593/2013;
 11. OUG nr. 75/2005 actualizată în 2013 privind asigurarea calității educației aprobată cu modificări prin Legea 76-2006, Monitorul Oficial al României nr. 57/2013;
 12. OMFP nr. 1917/2005 pentru aprobarea normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, a planului de conturi pentru instituțiile publice și a monografiei privind înregistrarea în contabilitate a principalelor operațiuni, Monitorul Oficial al României nr. 1176 bis/2005, actualizat.
 13. OMFP nr. 2021/2013 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr.1917/2005, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 831/2013;
 14. OMFP nr. 1827/2003 privind modificarea și completarea unor reglementari în domeniul contabilității, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 53/2014;
 15. OMFP nr. 2634/2015 privind documentele financiar - contabile, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 910/2015;

16. OMFP nr. 1792/2002 pentru aprobarea normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale, Monitorul Oficial al României nr. 37/2003.

D. RESURSE ÎN FORMAT ELECTRONIC

1. <http://www.edu.ro/index.php/articles>;
2. Finanțarea instituțiilor școlare în Europa,
[http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic reports](http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports)
3. <http://www.accountigpapers.com>;
4. www.repec.org;
5. [www.access my library.com](http://www.accessmylibrary.com).
6. <http://www.ejournals.org>;
7. <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro>
8. www.mfinante.ro
9. www.insse.ro
10. www.ziare.com
11. <http://extranet.anaf.mfinante.gov.ro>
12. www.europa.eu.int/comm/budget/pdf
13. www.rru.worldbank.org;